

Fra: Thomas Bjørkeland (Thomas.Bjorkeland@sjofartsmuseum.no)

Sendt: 22.08.2017 09:16:18

Til: Monika Cecylia Serafinska

Kopi:

Emne: Vedr. Kommunedelplan for Knarvik-Alversund med Alverstraumen - Lindås kommune - Hordaland fylke

Vedlegg:

Vedr. Kommunedelplan for Knarvik-Alversund med Alverstraumen - Lindås kommune - Hordaland fylke

Vi viser til e-post frå Hordaland Fylkeskommune motteke 28.06.2017

Saka har vore til vurdering ved Bergens Sjøfartsmuseum.

Vårt ansvarsområde, etter føresegn til Lov av 9.juni 1978 nr. 50 om kulturminne, gjeld marine kulturminne og omfattar derfor sjø- og strandområda, samt vann og vassdrag. Bergens Sjøfartsmuseum er etter føresegna til Kulturminneloven marinarknologisk uttalemuseum i forbindelse med alle tiltak som rårar sjøbotnen.

Museet er vidare rette myndigheit til å krevje undersøkingar ved tiltak, planer og utreiingar som vil kunne råka kulturminne under vann, og skal derfor underrettast ved start av alle regulerings- og byggeplanar, samt andre tiltak som omfattar sjøareal. Vi minner om at undersøkingsplikta i Kulturminnelovens § 9 også gjeld for sjøbotnen og i vassdrag. Døme på tiltak i sjø er mudring/graving, utfylling/dumping, legging av vassleidningar, bygging av kaier, brygger, flytebrygger med meir. Særskild for kulturminne i vatn og sjø er Kulturminnelovens § 14 som inneber at skip- og skipslast eldre enn 100 år er statleg eigedom.

Varslinga skal skje gjennom Hordaland fylkeskommune, kultur- og idrettsavdelinga, eventuelt med kopi av sakene direkte til oss for uttale. Alle saker må leggjast fram for fylkeskommunen, som er mottak for alle plan- og tiltakssaker. Våre vurderingar av kva for planer som krev særskilte undersøkingar vil bl.a. ta utgangspunkt i føreliggjande kunnskap om førekomstar av kulturminne, eventuelt en vurdering av regulerings-/ tiltaksområdets potensial for marine kulturminne.

Alverstraumen er eit såkalla prioritert område for marine kulturminne, av di vi reknar det som sers muleg å finne marine kulturminne her. Blant anna veit vi at denne delen av den indre leia var ei mykje nytta transportåre, særleg for varer frå Sogn og vidare nordover. Vi har ulike sjøfunn, bl. a frå Austrheim som viser dette.

Sjøområde like nord for Krabbeskjeret (sør for Alversundbrua). Her ble det gjort eit stort funn av kvernstein (505 stein, til saman vel 13 tonn) frå Hyllestad i 1990 (Askeladden ID: 89231-1: Alverstraumen). Funnet er heva og såleis borte. Krabbeskjeret har bolt som kan vere nytta til varping. Denne har derfor verneverdi.

Kvernflu, med kvernstein (uklart om denne er i Meland eller Lindås). Denne kvernsteinen, som er montert som sjømerke på flua, er geologisk analysert. Mineralet tyder på at den kommer frå Hyllestad, og steinen kan såleis stamme frå det store kvernsteinsfunnet i Alverstraumen, gjort i 1990.

Ved Uksebåsen, før inngangen til Straumane, finst fortøyingsboltar som kan knytast til passeringa av Alverstraumen. Området har kulturhistorisk verdi. Namnet Straumane tyder sjøstrekninga frå Alverstraumen til Kjelstraumen/Fonnesstraumen.

Sjøområde merka hamn v. plastfabrikken til Sellevold. Nokre fortøyingsboltar/ringar i området på holmane rundt tyder på at dette er eit sjøområde med moglege kulturminne. Alverstraumen- sjøområdet ved det gamle gjestgiveriet/ i dag, bakeri. Som ved sjøområdet ved plastfabrikken er dette eit område med moglege marine kulturminne. Fortøyningsboltar og -ringar på holmane rundt.

Museet kjenner ikkje til marine funn utanfor Knarvik. Det er likevel interessant å merke seg at stadnamnet Knarvik kjem frå Knarr som er eit stort handelsskip. Fleire stadnamn i Norge inneheld knarr, og kan gje ein indikasjon på stader som har blitt nytta til handel gjennom lengre periodar.

Ei konsekvensutreiing med tanke på marine kulturminne for alle kommunedelplanens utbyggingsområde i sjø vurderer me som ein uforholdsmessig stor jobb både praktisk og økonomisk, og bør slik me ser det ikkje være en del av den prosessen som nå planleggjast. På grunn av planområdet store omfang føretrekk me at tiltak blir førelagde oss på regulerings- eller byggeplannivå. Då vil trulig planane også være meir konkrete i utforming og omfang.

Bergens Sjøfartsmuseum oppmodar Lindås kommune om følgjande:

- **å sørgje for at planlagde områdedisponeringar som omfattar sjøareal har en klausul i kommunedelplanens forskrifter om at de skal utredes med regulerings- eller byggeplan, og dermed lagt fram for museet for uttale via fylkeskommunen.**
- **å sørgje for at kommunedelplanens føresegn har eit påbod om at alle planlagde enkelttiltak som skal utførast i sjø skal leggjast fram for Bergens Sjøfartsmuseum for uttale via fylkeskommunen.**

For Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum

Thomas Bjørkeland

Saksbehandler Marinarkeologi

Tlf: 55 54 96 02

marinarkeologi@sjofartsmuseum.no